

La màfia, segons Scorsese

Per al seu nou film, Martin Scorsese ha tornat a escollir a Robert de Niro com a protagonista. Una visió diferent de la màfia.

És la primera vegada que es pot veure la màfia sense cap tret romàntic...

—Efectivament, només els negocis. No volia mostrar-hi la màfia mítica, sinó alguns aspectes que conec.

—En un mateix moviment, aquesta gent pot fer una facècia o assassinar.

—Assassinar, sí.

—La violència no ve de les imatges, sinó d'aquest contrast.

—En aquest tipus de vida és així. Tanmateix, s'ha d'aclarir que la pel·lícula abraça un període, diguem de 1950 a 1980, període que marca el declivi de la màfia siciliana. Avui, és una altra cosa. *The King of New York* s'acosta més a la realitat actual.

—Els alliberats és la continuació de Mean Streets...

—Des d'una altra perspectiva.

—El sentit de pecat, present en tots els altres films seus, ací ha desaparegut.

—Sobretot m'interessa l'estil. Volia ficar-hi la màxima informació possible. Des del començament sabia que la pel·lícula duraria dues hores vint... ¿Què ocorre dia a dia en la vida d'aquesta gent? Potser d'ací a uns anys els espectadors quasi hi veuran un documental. No cal parlar del pecat quan el tenim ací mateix.

—¿Què l'ha seduït del llibre de Nicholas Pigget?

—Quan el vaig llegir no em vaig fixar en el personatge de Henry Hill. Era com si algú em contara una història i, a mi, m'agradara el so de la seua veu, mentre que la majoria de vegades aquesta veu

no se sent mai. Són les abelles obreres en la jerarquia de l'assassinat el que hi és molt ben organitzat, sobretot en la dècada dels seixanta quan els sicilians ho controlaven tot.

LA TRADICIÓ

—Tot ha començat amb Valachi...

—Sí, ell ha estat el primer a parlar. I també ha estat el començament de la fi per a la màfia siciliana. La tradició ha començat a morir... Però quan u ve d'una família com la meua, originària de Sicília... Un dels meus avis es va instal·lar a Elisabeth Street, Nova York, simplement perquè hi coneixia dues persones del seu poble... L'estructura començava allí. Aquesta gent no volia saber res de la policia irlandesa... Per a ells aquests irlandesos eren com víkings: rossos amb ulls blaus... S'han quedat enmig d'ells, però la seua jerarquia es fonamentava en la persona que regulava les disputes. I allí mateix retrobaven els dos segles de tradició mafiosa. Anaven a veure el *Don* per obtenir favors, per solucionar afers de família, per trobar la germana, per fer les paus amb la gent... Es parlava, es bevia cafè...

—Però, en general, es incomprendible per què aquests "alliberats" s'ajuden mútuament... ¿Per què es desenten de Henry Hill quan és a la presó?

—Els diners, i parle de coses que ocorrien el 1902, el 1910, fins i tot el 1920. La segona generació ja no coneixia Itàlia. Tot el que els xiquets sabíem és que Amèrica

és un país on u pot fer-se ric. El somni americà. Primer que res u s'oblida de l'escola. A més, els diners es guanyen de pressa. No t'has de preocupar de ningú... Aquesta és la generació de Henry Hill. La idea dels més vells era la d'ajudar-se mútuament i trobar tots els dies el pa damunt la taula. Per exemple, els meus avis no es van fer mai ciutadans americans, ni tan sols parlaven anglès. No...

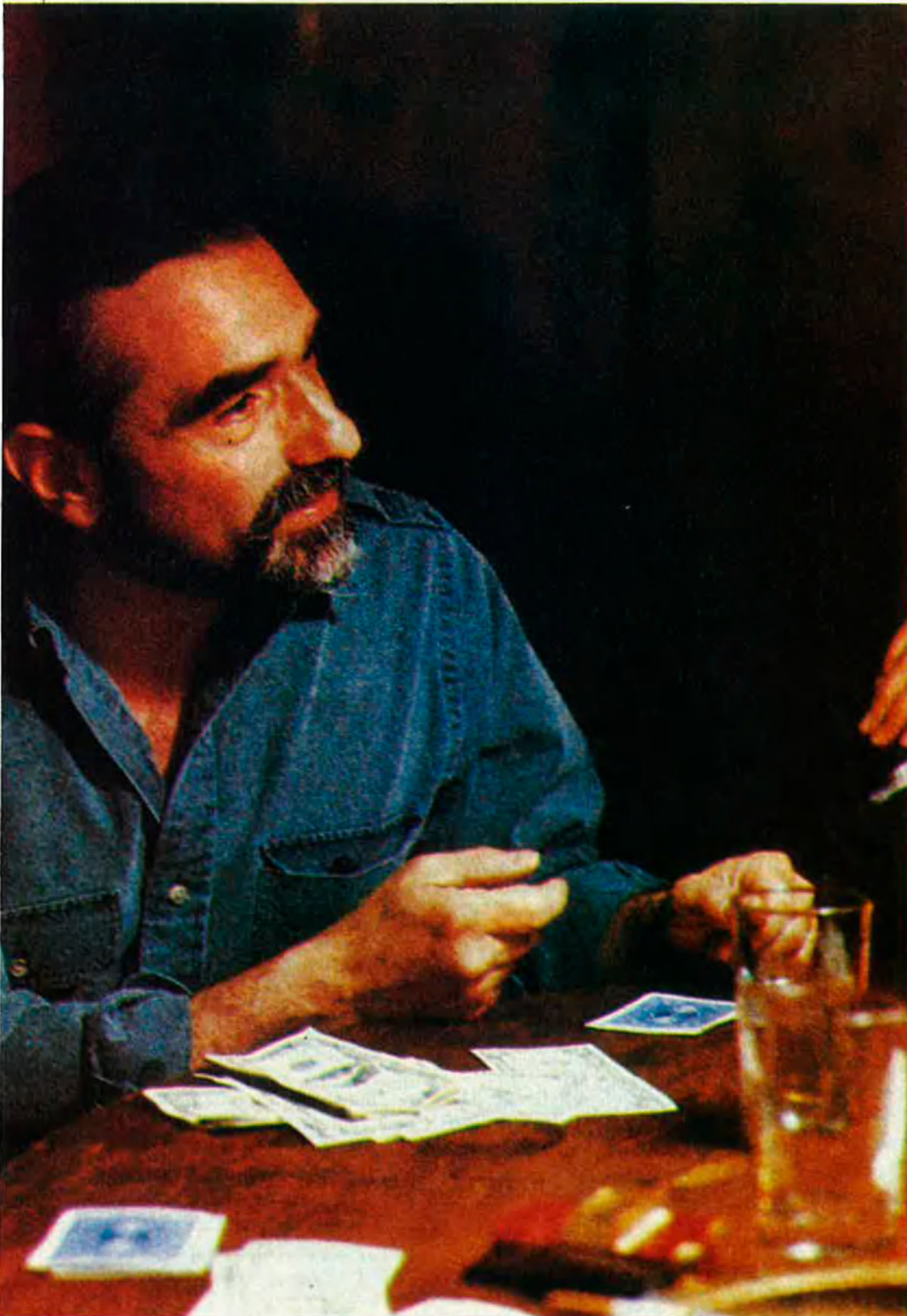
—¿Hi ha hagut un moment en la seua vida en què hauria pogut acabar com un "alliberat" més?

—Bé... Sí... Però això no era per a mi. Per formar part d'aquesta gent cal tenir alguna autoritat. No rebutjar la violència. M'han contat una història..., un dia un boss li demanà a un paio que anara a cobrar els diners que li devia un botiguer. El boss va i li diu: "Endus-te un pal de beisbol i no vacilles si l'has de fer servir sobre el seu cap". L'home se'n va, el botiguer l'espera i li dona els diners. "Bé", es diu l'enviat, "no ha fet falta fer servir el pal" i se'n torna a veure el boss. "Ací té la pasta". I el boss li diu: "L'has fotut". "No, no calia, m'ha amollat la pasta i, a més, hi havia gent a la botiga". "Imbècil..., fins i tot si t'ha donat la pasta, s'ha havia retardat i calia trencar-li el pal damunt la closca, sobretot si hi havia gent a la botiga. Vés i torna-hi".

—¿Henry Hill era d'aquesta classe de gent?

—Segons el llibre Henry no ha matat mai ningú. Això és el que ell diu. ¿Es pot saber? De l'única cosa que som se-

gurs és que hi han arribat dos païos. Un ha estat mort i hi ha hagut un robatori. ¿Qui ha fet què?... No té importància. No té importància a condició que canviem els noms, he, he...

—*Malgrat tot, vostè ha vist, quan era jove, esdeveniments sagnants.*

—Amb el meu company Joey... Sí. Hi ha hagut un incident que m'ha inspirat *Mean Streets*. Érem en un cotxe i un poli de civil al volant. Qualsevol l'hauria pres per un de nosaltres. Joey i jo érem a la part de darrere del descapotable. Això era el 1963, al setembre, a les quatre de la matinada...

—*¿Com és que estàveu amb un poli a les quatre de la matinada?*

—Bo... Era la meua manera de viure en aquella època. Charlie, el xicot de *Mean Streets* que dubta entre l'església i el carrer, sóc jo. Tenia un peu en cada món, però ja preparava la meua fugida. Volia ser sacerdot, després, director de cinema... El 1965 me'n vaig anar. Ningú no tenia ni la més mínima idea del que era el cinema... Llavors el cinema era Howard Hawks i John Ford, res de gent del meu barri. Els meus pares pensaven que estava un poc guillat.

—*¿Ho estava?*

—Sí, sens dubte, he, he...

—*Així doncs, a les quatre de la matinada...*

—Això passava dos mesos abans de la mort de Kennedy. Quatre mesos abans que jo fera la primera pel·lícula. Baixàvem pel carrer amb aquest poli, que no era amic nostre, sinó un paio amb qui

Martin De Niro i Robert Scorsese

1973. *Mean Streets*. Robert De Niro interpretava el personatge de Johnny Boy, un autèntic sonat que posava molt nerviós Harvey Kettel, el petit mafiós més mafiós d'un petit barri mafiós de Nova York...

1976. *Taxi Driver*. Robert De Niro feia de Travis Bickle, un sonat encara més sonat que el personatge de *Mean Streets*. Travis torna del Vietnam. Com que no pot dormir, decideix fer-se taxista. Coneix una noia guapa i rossa que prepara la campanya electoral d'un polític. La noia és la Maggie de *Luz de Luna* i es nega a tenir relacions amb el taxista. El taxista es torna boig. Coneix una prostituta, Jodie Foster, i vol traure-la de la mala vida... La pel·lícula va guanyar la Palma d'Or del Festival de Canes.

1977. *New York, New York*. Musical. Anys quaranta. De Niro interpreta el paper d'un saxofonista que s'enamora d'una cantant, Liza Minelli. El personatge també és un sonat, però dels simpàtics, inofensius. La pel·lícula no va triomfar com ho esperaven Scorsese i De Niro.

1980. *Raging Bull*. La biografia de Jack La Motta, boxador. De Niro va guanyar l'Oscar. De Niro va haver-se d'engreixar vint quilos per poder interpretar el personatge. De Niro es va consagrar amb un paper total, intens, en una pel·lícula que ha estat considerada per la crítica com una de les deu millors de la dècada dels vuitanta.

1983. *The King of Comedy*. Robert De Niro interpreta el paper de Rubert Pupkin, un sonat dels pesats. De Niro admira molt una estrella de la televisió, Jerry Lewis. L'admira tant que vol segrestar-lo. Una comèdia que tampoc va tenir gaire èxit.

1990. *Goodfellas*. De Niro fa de gàngster. Recentment, en una llarga entrevista a la revista *Première*, De Niro ha parlat de la pel·lícula i de la seva relació amb Martin Scorsese: "Ens coneixíem de vista, quan jo tenia quinze o setze anys. Me'l trobava sovint pels carrers del Village, a Nova York. No érem amics però teníem amics comuns". Amb Martin Scorsese, Robert De Niro ha interpretat sempre personatges una mica tocats de l'ala. Però a més, De Niro ha sabut triar no solament els seus personatges, sinó també els directors

Mean Streets, Taxi Driver, New York, New York, The King of Comedy, Raging Bull i, ara, Goodfellas.

amb què ha treballat. Sergio Leone, Michael Cimino, Martin Scorsese, Roland Joffe, Bernardo Bertolucci, Brian de Palma, Martin Ritt, Neil Jordan, amb qui va interpretar, respectivament, *Érase una vez en América, El Cazador, Taxi Driver, La misión, Novecento, Los Intocables, Cartas a Iris, Nun-*

ca fuimos ángeles, una filmografia brillant culminada amb un altre Oscar per la seva contribució artística a l'obra mestra *El padrino* de Francis Ford Coppola i amb un luxe, haver estat sota les ordres d'Elia Kazan a *El ultimo mag-nate*. ¿Es pot demanar més?

Ramon Pigranyes

Dalt, Scorsese durant el treball i fotograma colèric de Tommy de Vito (Joe Pesci). Baix, De Vito complota amb la màfia.

ens preniem un gotet. No sé què volia de nosaltres, ell feia la impressió de ser un alliberat... Un xicot jove anava assegut al seu costat, no deia res. Just engegàvem quan un cotxe ens barrà el

pas. El conductor parlà amb algú que seia darrere. Nosaltres tocàvem el clàxon. Mentrestant, Joey i jo aprofitem per a eixir del cotxe i ens n'anem a peu perquè els altres començaven a discutir.

El poli també havia eixit del cotxe i li va ensenyar el fusco a l'altre i el va fer fugir, mentre l'altre l'insultava... Deu metres més endavant, boum, el nostre cotxe havia explotat. El jove que anava

amb el poli es va veure amb l'ull ferit. Si ens haguérem quedat dins el cotxe, sense cap dubte, ara seríem morts.
©L'Express
François Forestier.
Trad.: V.H.E.